

EDICE LITAERO

DANIELA PETEROVÁ

SEJDEME SE NA HŘBITOVĚ

MALVAZINKY

Žijeme si tady dobře, jako v zahradní čtvrti. Vzrostlé stromy, pěší stezky, spousta kytek, teď kvetou narcisy, ladoňky, petrklíče. Tulipány už nasadily poupata, z trnek tiše sněží kvítky, je tu ticho a klid. Ani psi nás neočůravají.

Moderní architektura střídá tradiční, najdou se i politováníhodné trosky, ale ty správce rychle odstraní.

Majetkové poměry v sousedství jsou vyrovnané, nikdo zvláště nevyčnává, sociální rozdíly minimální. Vlastně ne, asi před rokem se přistěhoval slavný zpěvák. Zástupy lidí se přihřívaly na jeho úspěších, poměřovaly svoje životy s jeho kariérou, porovnávaly vzpomínky.

Teď už je to lepší, zájem opadl.

Kousek od nás se chystá na jasanu zahrázdit párek strak. Z toho radost nemám, jsou hlučné, ale je to na chvíli. Vajíčka, ukřičená holátka, vylétí z hnízda během dvaceti dní a zase bude ticho.

Pokud nepřijde kočka. To potom všichni vřískají dnem i nocí.

„Nejlíp je mi, když kočky na hrobě v noci se mrouskají,“ nebo jak to Kryl zpíval. Neměl pravdu, je to hrozný rambajs, ale to je prostě život.

Vlastně není, zase jsem zapoměla, jsme na hřbitově a jsme mrtví.

SEJDEME SE NA HŘBITOVĚ

Babička byla jako naducaná peřina: obrovská, měkká, teplá, bezpečná. Na obejmutí jsem měla krátké ruce, ale šlo se do ní zabořit, když jsem to potřebovala.

Bydlela na Letné, voněla štrúdlím, pod šlapacím strojem značky Singer měla krabici plnou knoflíků, které vždycky potřebovaly roztřídit. Záhadně se jí mezi mými návštěvami zpřeházely.

Za odměnu jsem si potom mohla obléknout princezní šaty z bílého monofilu s atlasovou podšívkou. Zapínaly se na sedmnáct skleněných knoflíčků.

Byl to obřad. Skoro jsem v nich nedýchala a připadala jsem si krásná. Prince jsem nepostrádala.

Teď jsem obhrabala loňské listí, umyla náhrobek, vylila vodu z vázy. Přinesla jsem čerstvé narcisy, ještě zapálím svíčku.

Odhraňuju břechtan, sedám si na lavičku. Padesát let čtu tenhle epitaf: „Spi klidně, drahý. Co jiní za celý, ty za půl života jsi vykonal.”

Bylo ti třicet dva, když jsi tohle dokázala napsat. Za války. Dvě malý holky na krku, třetí ještě v břiše.

Vždycky jsem chtěla být jako ty.

Slyšíš mě, babi?

MUŽI

Muži byli v naší rodině vzácní.

Děda vyrostl na jižní Moravě. Vyučil se truhlářině, tovaryšoval ve Vídní, s nevěstou hledal štěstí v hlavním městě. Našel. Na čas.

Přes selský nábytek se vypracoval k intarzované lékárně na Novém Městě pražském. Pořád existuje, chodívám si tam pohladit táru. Dědu nemůžu.

Ještě stihl za války schovat židovským sousedům cennosti za dřevěné ostění, pak umřel.

Se dvěma holčičkami si stačil pohrát, třetí se narodila pět měsíců po jeho smrti.

Babičce podnik znárodnili, peníze spolkla měnová reforma, zbyly tři malé holky, šicí stroj a plno knoflíků.

Táta se mi životem jen mihnul. Početí si nepamatuju, zachovalo se pár fotek, kde mě pyšně choval. Byla jsem první dítě.

Nesouhlasil se vstupem vojsk. Zůstal v cizině, takže nebylo v zájmu republiky, abychom se potkávali.

Z táty se stal strom.

V mládí si vytrhal kořeny, změnil půdu, a už se pořádně neuchytil.

Na pohled úspěšný muž. Přiměřená kariéra, kašmírové svetry, tenis, golf. V zimě Alpy, řecká přítelkyně o dvacet let mladší.

Uvnitř zůstal sám.

Jeho popel živí nově zasazený dub na lesním hřbitově poblíž Norimberku.

Zakořenil.

OD STOLU I OD LOŽE

Zase jsme si vjeli do vlasů.

„Kde je ta šunka?“

„Jsem jí snědl.“

„Byla na zítra na svačinu, v dolním šuplíku!“

„Jsem měl hlad.“

„Dohodli jsme se, dolní šuplík je pro děti!“

„Kurva, snad tu taky bydlím!“

„Jo bydlíš, ale jsi jeden ze čtyř, jíst musejí všichni!“

Prásk.

Prásk!

Dveře pracovny, dveře bytu. Musím na vzduch, spěchám, brečím, běžím, adrenalin u nosních dírek. Na nejbližší kopec, blíž k nebi asi.

Jak přibývají kilometry, zvolňuju, v hlavě přestává tepat vztek, začínám koukat kolem. Za kamennou zdí vládne řád. Na hřbitově bude klid, vždycky tam byl.

Procházím dozadu k lavičce, přelétám očima náhrobky. Sotva jsem uměla číst, když jsem si začala vymýšlet cizí příběhy.

Pazderka Pavel 60 let, Pazderková Olga 89. Přežila ho o třicet let.

Další umřeli rok po sobě. Žena první, sám to nezvládl.

Havránková Helena žila o 22 let déle než Alois. Jak dlouho byla smutná?

Rozvedení tu nejsou. Od stolu i od lože. Od hrobu. Nechci s tebou zůstat v tak malém prostoru.

Tvoji rodiče před smrtí žádali každý jiný. Ne hrob, ale hřbitov. Nakonec je dělí jen tři sta metrů.

Přemýšlím, jestli je to dost.

HEDERA HELIX

Břečťan je popínavá, vytrvalá, stálezelená rostlina s hlubokým kořenovým systémem a četnými příčepivými kořínky.

Výskyt je doložen již v třetihorách, tedy před dvanácti miliony let, což vysvětluje jeho houževnatost.

Výhony mohou dosahovat patnácti metrů, listy jsou na stonku postaveny střídavě, jsou až sedm centimetrů velké, kožovité, tmavě zelené, v okolí žilek často světleji zbarvené.

Plodem jsou malé tmavě modré nebo černé bobule, které na rostlině vydrží až do jara.

Otázkou využití brečťanu se lidstvo zabývá již od starověku.

Řekové připisovali rostlině moc upevňovat přátelství a věrnost, nedoložené prameny zmiňují i nesmrtelnost.

Při zkoumání mykorrhizy (symbiotického soužití hub s kořeny vyšších rostlin) došli vědci z Ústavu botaniky a zoologie Masarykovy univerzity k převratnému objevu, že kromě endo- a ektomykorrhizy existuje ještě exanimomykorrhiza, tedy oboustranně prospěšný vztah mezi rostlinou brečťanu a duchovními substancemi mrtvých těl.

Celokrajné listy na plodných větévkách i bobule, dříve považované za jedovaté, lze za specifických podmínek použít pro komunikaci se zcela biologicky rozloženými příslušníky rodu *Homo sapiens*.

Národní bezpečnostní úřad vyhodnocuje další postup včetně použití ozbrojených složek policie a armády pro střežení přístupu na hřbitovy.

Přístup k dosud utajovaným historickým informacím by mohl definitivně rozhodnout otázku nadvlády nad světem.

Do dnešního dne v této věci nebylo rozhodnuto.

V ŠERU

Holčičky milují tajemství a světýlka.

Fascinují je příběhy. „Doopravdický, co se, babi, vážně staly!“
Pohádky jsou pro mimina.

Vezmeme to přes hřbitov.

Snad nebudu muset číst všechna jména na náhrobcích.
Vymýšlet, co byli zač, a proč umřeli. Nepamatuju si, co jsem
povídala posledně. Ony ano.

Bude šest, hřbitov brzy zavírá.

Holky nadšeně poskakují. Běhat se nehodí, ale hopsat není
zakázáno. Táhnou mě za ruce k největšímu shluku světýlek.

Slyším dětský hlásek, nepatří mým vnučkám. Šerem se
prokmitla ženská postava, dítě nevidím. Asi se mi něco zdálo.

„Babi, koukej, hračky!“

Letopočty ještě nepřečtou, s bídou přeslabikují křestní jméno.

„To-má-šek!“

„Kolik mu bylo?“

„Šest, jako vám.“

„Proč umřel?“

„Nevím.“

„Můžeme si vzít domů ten nákladák?“

„Koukej, má korbu plnou kuliček.“

„Půjčit, tady.“

Ten hlásek. Koukám na holky. Zmlkly.

Žofka vypadá divně. Nehmotně. Průsvitně.

„Babi, můžu ochutnat taky jednu kuličku?“

Břečťan.

Třepu Žofinkou za nohy hlavou dolů. Stihla jsem to, ještě
nepolkla. Líza vytřeštěně zírá, bobule pouští z ruky.

Naskákaly na mě jako opičky. „Babí, domů!“

Na babičce se nebojí.

Nechci z nich mít anděly.

DÍA DE LOS MUERTOS

Dobře si to zařídili v Mexiku.

Normálně přijdou na návštěvu. Nastrojení. Navaří, napečou, dárky přinesou. Nespěchají. Dozvíte se, co je nového. Přivedou i děti, celý den si můžete povídat.

To se potom dá probrat leccos.

„Holka pitomá, neber si ho! Znala jsem už jeho pradědu a je to pořád stejný. Chlastají první ligu pátou generaci!“

„Rubáš nemá kapsy, a co nemáš, to nepotřebuješ!“ To taky leckdo nechápe. Na hřbitově!

„Nejdůležitější jsou lidi kolem.“

No jo, poslouchají na půl ucha.

Je to trápení, koukat, jak opakují pořád ty samé chyby.

Zkušenost je holt nepřenosná.

Nebyli jsme jiní.

Nakonec je to jejich život.

Aby si ho nezpackali, o to mi jde.

Čučí do mobilů, ale pochopit, jak funguje břechťan, jim trvalo přes tři tisíce let.

Je to umění, přesně odhadnout velikost kuličky.

Jen si popovídat, neotrávit. Hlavně u dětí.

Popravdě, občas se to nepovede. Ale co už.

Konec stesků, nejsme v Mexiku.

Stejně bude nejspíš válka.

LAST REAL ESTATE

Hledáte klidné místo v Praze?

Prague Last Real Estate v součinnosti s náborovou kanceláří Armády České republiky má čest vám nabídnout volné pozemky k pronajmutí.

Klidná čtvrť. Zeleň. Multikulturní prostředí.

Více než šest tisíc realizací.

Věkový průměr nájemníků nepřesahuje třicet let.

Pro ilustraci uvádíme dokončené projekty včetně soupisu nájemníků:

- Ruští vojáci, bitva u Slavkova 1805.
- Dva Dáni, váleční zajatci, 1846.
- Společný hrob saské armády z roku 1866.
- 1388 vojnů a pět důstojníků pruské armády, 1866.
- Příslušníci osmého pěšího pluku, padli v Bosně roku 1878.
- Poručík turecké národnosti, nedatováno.
- Vyšší důstojníci a vojenští lékaři brněnské posádky z přelomu 19. a 20. století.
- Vojáci zemřelí v nemocnicích ze všech zemí tehdejší podunajské monarchie, 1914.
- Oběti I. světové války, 1915 – 1916.
- Němečtí vojáci a jejich spojenci, druhá světová válka.
- Římští katolíci, pravoslavní, Židé, muslimové, bezvěrci .
- Italové, Rusové, Poláci, Rumuni, Němci, Srbové, Rakušané, Češi, Slováci, Turci, Angličani, Skoti, Dánové.

Zahradnické služby a komunikaci zajišťuje v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky mezinárodně oceněná firma Hedera Helix s.r.o.

Tradice, kontinuita, spolehlivost.

Neváhejte a kontaktujte nás, nabídka je omezená.

Pozemků rychle ubývá.

VÁLKA ZAČALA VE ČTVRTEK

Něco se změnilo.

Na východě.

Přicházejí.

Vyděšení, hladoví.

Chtějí sem.

Naše jídlo, naše prostory.

Nebude dost.

Ježí se mi chlupy.

Bojím se!

Jsem jen obyčejná krysa ze hřbitova.

HAIKU O SHLEDÁNÍ

poslední jaro
třešně už nechutnám
čekáš mě, babi?

HŘBITOV BLÁZNŮ

Není velký. Na skalním ostrohu nad městem, řeka ho obtéká skoro dokola, než zamíří k severu.

Pochovávalo se tu po staletí.

Místem se šetřilo, těla byla často pohřbívána hromadně. Do tří vrstev, bez obřadu, bez náhrobku. Kdo by se chtěl hlásit k bláznům.

Hodně jich přibylo za první války. Zajatci z Ruska, z Balkánu. Vojáci, co přišli o rozum a umřeli v nedalekém blázinci.

Některým prý přivezli měděné schránky s hlinou z rodného kraje. I z těch teď roste břečťan.

Po válce přibyly v jihozápadním koutě děti bez otců, nemilovaní příbuzní, sebevrazi, zločinci. Pochovávali je zašité v pytli, jen posypali vápnem.

Tisíce lidí zapomenutých a bezejmenných.

Zed' se rozpadá, branka dovrzává na posledním pantu. Ohořelý kříž se opírá o polorozpadlou cihlovou zed' bývalé kaple. Kolem túje, drápou se za světlem, větve v křeči.

Sojky vržou, sýkory staví nové hnízdo, vysoko na nebi na ně číhá káně. Krysy šmejdí v katakombách.

Lidé už sem dávno nechodí. Po poslední válce žádní živí nezbyli.

Blázni.

Břečťanu po kolena.

Daniela Peterová

Sejdeme se na hřbitově

Edice LITAERO - Duben 2022

Literární workshop – Tvůrčí psaní – Sedm dnů do týdne

Aeroškola, Ambrožova 9, Praha 3, 130 00

Sestavili: Mathej Thomka

Neprošlo jazykovou a pravopisnou kontrolou.